

ספרי' - אוצר החסידים - ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שלישי

היכל
תשיעי

דבר מלכות

ה' טבת

שיחות קודש
מאת

כבוד קדושת

אדמו"ר מלך המשיח מנחם מענדל שליט"א

שני אורסא הן

מליובאוויטש

יוצא לאור על ידי מערכת
"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ששים וחמש לבריאה
ה' תהא שנת סגולות המשיח
שנת הק"ד לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

שיחת אור ליום ה' פ' ויגש, ה' טבת* ה'תשנ"ב

– אחרי תפלת ערבית –

– תרגום מאידית –

(עוד מצוות, ובפרט ובעיקר) מצות פדיון שבויים, ובענין זה (של פדיון ספרים) עצמו:

בימים אלו ישנה „קבוצה“ של ספרים, ביתד עם כתבי-יד המצורפים לספרים אלו, שממתנים לפדיון שבויים שלהם, שיוחזרו אל בעליהם האמיתית, הוא נשיא דורנו כ”ק מו”ח אדמו”ר, לשוב לד’ אמותיו, שהן יחד עם הד’ אמות דבית הכנסת ובית המדרש ובית מעשים טובים (וגמילות חסדים בפרט) – „בית רבינו שבבבל“.

ומכיון ש„מצוה גוררת מצוה“ – הרי מובן עד”ז בנדו”ד, (שקיום מצות) פדיון שבויים בה’ טבת – מביא גם את (קיום מצות) פדיון ושיבת הספרים וכתבי יד האמורים.

ויש להוסיף, שהענין האמור [ש„מצוה גוררת מצוה“ – ממצוה אחת דפדיון שבויים למצוה שני’ דפדיון שבויים] מודגש יותר כשמדובר אודות פדיון שבויים של ספרים:

א. יום זה ה’ טבת קשור עם השחרור וה„פדיון שבויים“ של הספרים והכתבים של רבותינו נשיאינו שבספריית אגודת חסידי חב”ד ליובאוויטש, שבנשיאותו ובהנהלתו של כ”ק מו”ח אדמו”ר נשיא דורנו.

ו„הימים האלה נזכרים ונעשים גו”י – שכאשר מגיע יום זה מדי שנה בשנה, אזי „נזכרים“ ועי”ז „נעשים“ אותם ענינים שנעשו ונפעלו בפעם הראשונה“.

ועל פי דברי המשנה¹: „מצוה גוררת מצוה“ (שקיום המצוה מביא את האדם (המקיים את המצוה) לקיים עוד מצוה, ובפרט ובעיקר – לקיים אותה מצוה עצמה) – שזהו כלל בנוגע לכל מצוה, עאכ”כ בנוגע לה„מצוה רבה“ דפדיון שבויים – הרי מובן, שהמצוה והענין של פדיון שבויים שנפעל ביום ה’ טבת [שזהו מעין ובדוגמת הענין של פדיון שבויים בפשוטות²], מביא („גוררת“) שיקיימו

* היום בו „דין נצח“ באופן גלוי לעיני כל העמים (בבית המשפט הפדרלי) בנוגע לספרי וכתבי רבותינו נשיאינו שבספריית ליובאוויטש.

(1) לשון הכתוב – אסתר ט, כח.
(2) ראה רמ”ז בס’ תיקון שובביים, הובא ונת’ בס’ לב דוד (להחיד”א) פכ”ט. ולהעיר ממשנה ספ”ג דגישין. שו”ת הר”י אירגס (בסו”ס מבוא פתחים) ס”ה בארוכה.
(3) אבות פ”ד מ”ב.

(4) ב”ב, ריש ע”ב. רמב”ם הל’ מתנות עניים פ”ח ה”י. וראה גם תושו”ע יו”ד ר”ס רנב.
(5) דמובן, שגודל הענין שבמצות פדיון שבויים (שפודים ישראל השבוי ביד אה”ע) הוא ג”כ בנוגע לכל ספר וספר בתורה – תורתו של הקב”ה – הנמצא בשב”י תחת ידי זרים, ובפרט שהתורה (כולל כל ספר בתורה) היא „חיינו ואורך

ימינו“ (נוסח ברכת „אהבת עולם“ דתפלת ערבית – ע”פ נצבים ל, כ*).

(6) מגילה כט, א. וראה בארוכה סה”ש תשנ”ב ח”ב ע’ 465 (לקמן ע’ 399) ואילך, בענין מקדש מעט זה בית רבינו שבבבל.

(7) ויש בזה גם הסיוע מהקב”ה – כהמשך לשון המשנה שם „שכר מצוה מצוה“, שמן השמים מסייעין ומומינים ביד מי שעשה מצוה אחת שיעשה אחרת (ראה רע”ב, מדרש שמואל, ועוד), כולל ובעיקר – שיעשה מצוה זו עצמה.

* ולהעיר ממאמצי”ל (ברכות נז, א. וש”נ) „אל תקרי מורשה אלא מאורשה“, ולכן „עובד כוכבים שעוסק בתורה חייב מיתה“ (סנהדרין נט, א).

מתחילים ונמשכים מהתורה¹¹ - מובן אפוא, שהכח לזה בא מענין שדוגמתו בתורה - הפדיון של עניני תורה המצויים בשבי¹².

ג. נקודה נוספת בהשייכות של ב' ענינים אלו:

הפדיון שבויים ונצחון הספרים האמיתי הוא, כמובן ופשוט, דוקא כאשר עי"ז ניתוסף אח"כ עוד יותר בלימוד ספרים של תורה¹³ [כולל בעיקר - בהלימוד בספרים אלו]. מזה מובן, שיום ה' טבת צריך להביא עמו חיווק והוספה בלימוד ספרים של תורה, מתחיל מה"פ¹⁴ הראשון בתורה שבע"פ - ספר המשניות.

ועפ"ז מובן יותר איך פדיון הספרים מביא לידי הפדיון הכללי שהגאולה - כמפורש בפסוק¹⁵, "ציון במשפט תפדה גו"¹⁶, ז.א. שעל-ידי לימוד התורה [שבזה מתבטא כנ"ל אמיתיות הנצחון ופדיון הספרים] - נפעלת הפד" של "ציון". ובפרט ע"י לימוד הספרים¹⁶, מתחיל

ספרים של תורה הם ענין של חכמה¹⁷ [ובזה גופא - חכמה קדושה, חכמת התורה]. ומה מובן, שכל ספר בתורה נוגע גם לכל שאר הספרים, כי על-ידי הלימוד והידיעה בספר זה נעשה הוספה בהבנה והשגה של שאר הספרים.

וכמו"כ בנוגע לעניננו: היות שהשלימות דלימוד הספרים שלפנ"ז (שפדיונם נפעל בה' טבת) תלוי בלימוד הספרים הנמצאים לע"ע בשבי¹⁸, נמצא, ששלימות הפדיון של ספרים אלו¹⁹ (בה' טבת) - כאשר זה מביא לפדיון של הספרים האמורים (וכל שאר הספרים) אשר ממתינים עדיין לפדיונם.

[ובפרט ששניהם חלק מספרי' אחת - ספריית אגו"ח הב"ד שבנשיאותו דכ"ק מו"ח אדמו"ר, נשיא דורנו].

ב. ועוד וג"ז עיקר (ואדרבא - הוא העיקר):

המצוה של פדיון שבויים (בה' טבת) - פועלת (ע"ד "מצוה גוררת מצוה") גם את אמיתיות ושלימות הפדיון שבויים ע"י הקב"ה - הפדיון של כל היהודים (וכל עניני תורה וכל הענינים כולם) מהגלות אל הגאולה האמיתית והשלימה.

ויש להוסיף, שגם ענין זה (השייכות של פדיון שבויים להגאולה) מודגש במיוחד בנוגע לפדיון שבויים של ספרים - כידוע²⁰, שענין הגאולה תלוי בפדיון (הבירור וזיכוך והעלאה) של כל ניצוצי קדושה שנמצאים עכשיו "בשבי" בהעלם והסתר של העולם; ומאחר שכל הענינים

11 ראה ב"ר בתחלתו. זח"א קסא, ריש ע"ב.

12 ראה בארוכה שיחת ש"פ ויגש ה' טבת

תשמ"ח (סה"ש תשמ"ח ח"א ע' 184 ואילך). ושם,

שאף שהעיקר והכלל הוא ספר תורה, מ"מ כדי

שיהי' הלימוד בפועל ("ולמדה גו' שימה בפיהם"

(וילך לא, יט)) צריך ללמוד בריבוי ספרים

המבארים ומפרשים בפרטיות את כל הענינים

שבס"ת. וכאפס"ד (רא"ש הל' קטנות ריש הל'

ס"ת. שו"ע יו"ד סע"ר ס"ב) שמצות כתיבת ס"ת

האידנא היא בכתיבת ספרים. וראה גם שיחת ה'

טבת תשמ"ט.

13 ובלשון הרמב"ם (בהקדמתו לספר היד) -

"מימות משה רבינו ועד רבינו הקדוש לא חיברו

חיבור שמלמדין אותו ברבים בתורה שבעל פה. .

והוא קיבץ כל השמועות וכל הדינים. . וחבר

מהכל ספר המשנה".

14 ישע"א, כז.

15 ראה הל' ת"ת לאדה"ז רפ"ב (וש"ג),

ש"בזמן הזה גם הלכות פסיקות של פסקי הגאונים

8) כמ"ש (ואתחנן ד, ו) "כי היא חכמתם

ויבנתכם לעיני העמים".

9) שעיקר מטרת ותכלית פדיונם היא הלימוד

בהם, כדלקמן ס"ג.

10) תו"א וישב כז, ד. ובכ"מ.

ע"ד הרמז - לפרשת השבוע, פ' ויגש:
 איתא בזהר²², ש"ויגש אליו יהודה"
 הוא הענין דסמיכת²³ גאולה לתפלה
 (שמברכת, "גאל ישראל" עוברים מיד -
 בלי שום הפסק - לתפלת העמידה,
 מתחיל עם הפסוק²⁴, "אדני שפתי תפתח
 גו", ש"כתפלה²⁵ אריכתא דמיא"²⁶).

עיקר²⁷ הטעם על סמיכת גאולה
 לתפלה הוא בכדי שתתקבל התפלה,
 כדאיתא בירושלמי²⁸, "כל מי שאינו תוכף
 לגאולה תפלה למה הוא דומה לאוהבו של
 מלך שבא והרתיק (ודפיק²⁹) על פתחו של
 מלך, יצא לידע מה הוא מבקש ומצאו
 שהפליג, עוד הוא הפליג (גם המלך
 הפליג ממנו³⁰)".

מעין ועל-דרך זה הוא גם בנידון-
 דידן:

ה' טבת הוא יום שקשור עם ענין
 ה"גאולה" - הגאולה והפדיון דספרי
 רבותינו נשיאינו (כנ"ל סעיף א), ותיכף
 בסמיכות לה"גאולה" קיימת ה"תפלה"

מספר המשניות¹⁶ - כמאמר הז"ל¹⁷ -
 "אין כל הגליות הללו מתכנסות אלא
 בזכות המשניות".

וה"ציון במשפט תפדה" מודגש עוד
 יותר - ע"י הלימוד בספרים שכבר
 נפדו¹⁸.

ולהוסיף, שמוזה מובן גם בהנוגע
 לפועל - שהמאורע דה' טבת צריך
 להביא לכל לראש חיווק והוספה בלימוד
 הספרים¹⁹, כולל ומתחיל מלימוד
 המשניות - שזה פועל שמפדיון הספרים
 באים תיכף לפדיון הגאולה, כנ"ל. וע"י
 עצם ההחלטות בזה - הנה כיון שהקב"ה
 רואה שההחלטות אמיתיות הן ובודאי
 יקיימו אותן, הרי ההחלטות עצמן
 פועלות²⁰ ממש כאילו למדו את
 המשניות²¹.

ד. ויש להוסיף ולקשר כל הנ"ל -

הפוסקים כמו הטור והש"ע והגהותיו בכלל משנה
 יחשבו. ועפ"ז אולי י"ל שכ"ה גם ביחס לנדו"ד.
 ועצ"ע.

16) ולהעיר ש"מצוה גוררת מצוה" הוא מאמר
 המשנה.

17) ויק"ר פ"ז, ג. וראה תו"א שמות מט, ג.
 תו"ח שם יח, א"ב. לקו"ת דברים א, סע"ב ואילך.
 ובכ"מ. וראה "תשובות וביאורים" ס"ד ס"ה (ע' 19
 ואילך).

18) ויש לומר, שגם כינוס הגליות שנעשה
 "בזכות המשניות" הוא בהדגשה יתירה ע"י לימוד
 במשניות ועד"ז בספרי פס"ד (ראה הערה 15)
 שנפדו משיב" - כי, טעם הדבר שבזכות המשניות
 הגליות מתכנסות הוא לפי שעל ידה נפעל בירור
 הניצוצות שבעולם (ראה תו"א שם. ובארוכה -
 תו"ח שם). ונת"ל (סעיף ב) שע"י פדיון ספרים
 בתורה ניתוסף בהכה לפדיון ניצוצות שבעולם.
 19) ראה סה"ש תשמ"ח שם ע' 187 ואילך.
 20) ראה תענית ה, ב. שו"ע או"ח סתקע"א
 ס"ג.

21) ובפרט שההחלטות מתקבלות במקום
 קדוש, וב"בית המשולש" - בית תפלה, בית תורה
 ובית מעשים טובים (כמדובר כמ"פ).

22) ח"א ריש פרשתנו (רה, ב). וראה סה"מ
 מלוקט ח"ה ע' קכה. וש"נ.

23) ברכות ד, ב. שם ט, ב. רמב"ם הל' תפלה
 פ"ז ה"ז. ושו"ע א"ח סי' ס"ו ס"ה. שו"ע אדה"ז
 שם ס"ט. ושו"ע ודאדה"ז שם ר"ס קיא.

24) תהלים נא, יז.

25) ברכות שבהערה 23.

26) ועד"ז ברכת השכיבנו בתפלת ערבית -
 ש"כגאולה אריכתא דמיא" (שם).

27) ראה שו"ע אדה"ז שם ס"ב (מב"י שם):
 "לימוד זה (ממ"ש תהלים יט, טו) יהיו לרצון וגוי'
 צורי וכתוב אחריו (שם כ, ב) יענך ה' ביום צרה)
 אינו אלא סמך בעלמא ועיקר סמיכת גאולה
 לתפלה הוא מדברי חכמים וכו'".

28) ברכות פ"א ה"א. הובא בפרש"י ברכות ד,
 ב ד"ה זה הסומך. טור ושו"ע אדה"ז שם.

29) פני משה לירושלמי שם. וכ"ה הלשון
 במקומות שבהערה הקודמת.

30) פ"מ שם.

דפדיון שבויים (וכמאחז"ל³⁴), גדולה צדקה שמקרכת את הגאולה" - נעשה כעת כאו"א מכס שליח לצדקה. יתנו שתי שטרות: שטר אחד שבו כל אחד יכול לעשות כטוב בעיניו, ושטר נוסף לתת לצדקה.

ויה"ר שקיום מצות הצדקה לא רק יקרב ויורו את הגאולה, אשר גם בזירוז ישנם כמה שיעורים ואופנים, אלא שיהי' זירוז ע"ד סמיכות גאולה לתפלה - שזה בלי שום הפסק. ז.א. שעל-ידי מעשה הצדקה ישנה תיכף ומיד (ועוד לפני המשך הדיבור בכל דברים אלו) הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו (ביחד עם אלי' הנביא זכור לטוב המבשר את הגאולה³⁵). ובמילא יתנו לצדקה (וכל המשך הענינים שלאח"ז) בארצנו הקדושה, ובירושלים עיה"ק, ובהר הקודש. - [ואם ח"ו יהי' עיכוב, יתנו זאת בזרירות כאו"א במקומו ובעירו, ובהוספה מדילי"].

ועוד והוא העיקר - ש, בנערינו ובזקנינו גו' בבנינו ובבנותינו, האנשים והנשים והטף - „ארו עם ענני שמיא"³⁶ - ביחד עם ההחלטות טובות בנוגע לצדקה ומעשים טובים בכלל ובפרט - בארצנו הקדושה, ושם - בירושלים עיר הקודש, ובהר הקודש, ובבית המקדש השלישי.

ותיכף ומיד ממש.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לכאו"א מהנוכחים שיחיו ב' שטרות של דולר, הא' - לעשות בו כטוב בעיניהם, והב' - לתתו (או חילופו) לצדקה].

ובקשה כו' על הספרים שעדיין מחכים לפדיונם, ועוד ועיקר - התפלה על הפדיון הכללי בגאולה האמיתית והשלימה (כנ"ל ס"א ואילך).

ועי"ז שהתפלה באה בסמיכות לגאולה, ובנדו"ד - שהתפלות הנ"ל באות בסמיכות להפעולה ד„גאולה" - הפדיון שבויים שנפעל ביום זה, ה' טבת³¹ - ה"ז פועל, שהקב"ה יקבל את תפלות בני ישראל, ותיכף ומיד³² יפדה את כל הספרים, ויפדה את כל בני בגאולה האמיתית והשלימה;

ו„בנערינו ובזקנינו גו' בבנינו ובבנותינו"³³ הולכים ביחד עם כל הספרים - הן הספרים שכבר הוחזרו, והן הספרים (וכת"י) שישבו תיכף ומיד ממש - לארצנו הקדושה.

ה. על פי מ"ש (בהמשך ל„ציון במשפט תפדה", כנ"ל ס"ג), „ושב"י בצדקה"³⁴, ז.א. שצדקה פועלת את הענין

(31) ביחד עם השבת וההודאה להש"ת על „גאולה" זו, מעין וע"ד ברכת „גאל ישראל" - ש„מרצהו (להקב"ה) בתשבחות וקלוסין של יצי"מ והוא מתקרב אליו, ובעודו קרוב אליו יש לו לתבוע צרכיו" (פרש"י שם).

(32) די"ל, שכשם שסמיכת גאולה לתפלה היא באופן שאין שום הפסק ביניהן [גם לא באמירת פסוקי תורה, שלכן אחז"ל שהפסוק אדני" שפתי תפתח גו' כתפלה אריכתא דמיא, כנ"ל בפנים (ראה הגמ"י הל' תפלה פ"ב אות ד. מרדכי לברכות ט, ב. טושו"ע ואדה"ו או"ח ר"ס קיא)], עדי"ז הוא גם בנוגע למילוי הבקשות שבתפלה (שנפעל ע"י סמיכת גאולה לתפלה, כפנים) - שהוא בסמיכות ממש להתפלה והבקשה. וראה תניא אגה"ת פ"א (ק, א): ואילו לא היינו חוזרים וחוטאים היינו נגאלים מיד כמו שאנו מברכין בא"י גואל ישראל (וראה גם לעיל שם בנוגע לבקשת הסליחה בברכת סלח לנו).

(33) בא י, ט.

(34) ב"ב י, א. וראה תניא פל"ז (מח, ב).

(35) פרש"י בחוקתי כו, מב. ועוד.

(36) דניאל ז, יג. סנהדרין צח, א.

לזכות

הוד כבוד קדושת

אדוננו מורנו ורבינו

מלך המשיח שי' לעולם ועד

מתוך חיים נצחיים טובים מתוקים ושמחים

בלי הפסק בינתיים

ויהי רצון שיראה הרבה נחת משלוחיו, תלמידיו,

חסידיו ומכלל ישראל,

וינהיג את כולנו מתוך בריאות הנכונה,

ויעלה תיכף ומי"ד ממ"ש את כל בני שליט"א

קוממיות לארצנו הקדושה בגאולה האמיתית והשלימה,

והעיקר תיכף ומיד ממש

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

ועד התמימים להפצת ה"דבר מלכות"

1347-225-1928